

TORSDAG 14 NOVEMBER. NR 46/2013

Helig kreativitet
Sidan 12

Öppnade ögon för gudomlig verklighet
Sidan 2

Döptes hemma på radhusterassen
Sidan 6

Nya strukturer för församlingar är inte lärofrågor

Kyrkomötet hoppas kunna lotsa församlingarnas organisationsreform i hamn nästa vårsession.

En nybildad talmanskonferens ska se till att reformen inte grundstötter på lärofrågor. **SIDAN 4**

Skapar bakverk och kyrkokonst

Sidan 7

Religionen formar vår identitet också i skolan
Sidan 5

Efterlängtd lovång i församlingen i Vasa
Sidan 10

Stiftssätet kunde lika gärna placerats i Åbo
Sidan 8

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Vad är väl ett stift?

KP "KONFIRMERAD I BORGÅ STIFT." Beskrivningen av församlingstillhörigheten som någon en gång anförde i en presentation var rejält svepande.

Det är inte så lätt att hålla reda på hur kyrkan är ordnad. Skillnaden mellan "församling" och "stift" är kanske inte heller glasklar. Rätt så. De är lika oskiljbara som kroppens delar. I själva verket är ett stift ingenting utan församlingar.

ÄNDÅ finns det skäl till djup tacksamhet över den första december 1923. Då inledde Borgå stift sin verksamhet. Det svenska stiftet är fyllt av undantag, så pass avvikande från hur resten av kyrkan är organiserad, att det till en början ansågs vara en omöjlighet av det dåvarande kyrkomötet. I själva verket var det en bred politisk samlingsrörelse över partigränserna som envetet tvingade fram beslutet att samla alla dem med svenska som modersmål i ett eget stift inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. År 1918 hade tio kyrkomötesombud framfört ett krav på grundandet av ett svenskt stift. Men de fick tummen ner både i beredningsutskottet och i omröstningen i plenum. Frågan levde vidare i politiken och på språkliga jämlikhetsgrunder beslöt riksdagen den 11 december 1922 i sen timma – klockan elva på kvällen – att det skulle grundas ett svenskt stift.

Sedan dess har församlingar både delats och sammanslagits. De är nu 62 stycken, knappt trettio färre än för nittio år sedan. Tillsammans har församlingarna i Svenskfinland drygt 250 000 medlemmar. Det är i församlingarna dagligkon-takten sker, i konfirmandarbetet, diakonin och i förrättningarna. Det är här "kyrkan" finns. Och det är i församlingen – inte stiftet – man blir döpt, konfirmerad och i och med detta stiger in i ett fullvärdigt, myndigt medlemskap.

SÅ VAR kan mandåse "stiftet"? Tapådet med bara händerna? Ett av de konkreta bevisen på den gemenskapen håller du i händerna just nu. Kyrkpressen är en förlängning av den samlingsrörelse där kloka föregångare förenade de svenska krafterna i en föränderlig tid.

Här friläggas stiftet i reportage, artiklar, insändare och framför allt i personporträtten med församlingsmedlemmar från olika håll, med olika berättelser och trosupplevelser.

En annan plats där stiftet konkret får en stor kropp är Höstdagarna, som just gått av stapeln i Toijala. Sju hundra ungdomar möts i stiftsfamiljen, går över gränser, brottas med varandras dilekter och märker att de "finns ihop".

Samma sak sker i radioandakterna. Också där får stiftet röst, med varierande intonation och uttal. Varje dag delar någon sin tro, från sin breddgrad – majoriteten av dem tillhör Borgå stift, uppbackade av systrar och bröder från andra kristna familjer. Prästerna som flyttar runt Svenskfinland är också de samhörighetens ambassadörer.

SAMMANHANG är viktiga. Familj ger rötter och vingar. Borgå stift är en sådan familj, ett hem som det är viktigt att slå vakt om och gemensamt bära ansvar för så att tvärkommunikationen över gränser – geografiska och teologiska – inte tystnar.

PROFILEN: JERKER OHLS

"Gud är kreativ, omtumlande och oförutsägbar. För mig känns det befriande."

Såg Marc Chagall predika

I sitt arbete som lärare försöker Jerker Ohls få det unika som finns i eleven att blomma upp. Han ser att det är Gud som satt det fina och ärliga i den människan.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

– Gud finns i alla, säger han. Han har skapat oss unika och rena. Men renheten besmittas av en massa skräp som finns i världen. Ändå älskar han oss.

Jerker Ohls tror sig ha lätt att upptäcka elever som inte följer huvudnormen.

– Det känns härligt att kunna hitta någon som blommar ut. Det ger tillfredsställelse. Sen får man ju sucka över att man lyckas göra tvärtom ibland, vilket tyvärr också händer.

Under höstlovet predikade Marc Chagalls bilder för Jerker Ohls under ett besök i Nice och Musée Chagall.

– Chagall var en av de första konstnärerna som riktigt fångade mitt konstintresse under gymnasietiden. Redan då blev jag fascinerad av hans bildspråk.

I Musée Chagall satt han framför bilder med motiv bland annat från Gamla testamentet.

– Jag upplevde starkt mänskligheten i dem. Målningarna skildrar det som vi är. De var nästan så att man kunde känna svettlukten i dem. Parallellt finns där något större, Gud som genomsyrar vår verklighet och vår vardag.

Chagall var jude som levde under krigstiden. Han tvingades fly från både Ryssland och Frankrike. Det präglar också hans konst.

– Kristus finns med i en del målningar, oftast ser man honom som lidande eller korsfäst. De mörka och kaotiska

bilderna visar på den lidande juden.

Men även i dem såg Ohls en gudomlig dimension.

– I de mustiga målningarna ser man ändå det mänskliga, som kärleken och allt det som hör till oss. Profeterna och annat som visar på att det finns ett större sammanhang fanns också där.

– Även om det finns mycket som trasar sönder det gudomliga i oss så finns det gudomliga kvar. Det var en stark upplevelse att inse kopplingen mellan det rena och det vi är.

Chagalls målningar av krig, kaos, våld och död för också tankarna till livets svåra frågor.

– Jag tänker på all den ondska som kommer in och sönder våra liv. Jag ser det som att Gud inte har några diktatoriska fasoner, utan han har gett oss frihet. Med friheten följer ondskan i spåret. Livet med Gud är ingen garanti för lycka och att allt här i livet blir positivt för vår del. Även om vi lägger vår tillit till Gud kan vi drabbas av ganska hemska saker.

Gud en realitet

Den kristna tron har Jerker Ohls fått hemifrån. Han är prästbarn och ur barndomshemmets barnatro har senare en egen gudsrelation utvecklats. När det hände vet han inte.

– Gud har alltid varit en realitet för mig fast jag ibland velat ta avstånd.

Som barn bodde Ohls på Drumsö i Helsingfors.

– Jag och min bror fick hänga med överallt i kyrkan. Det var vår hemmaplan och vi visste var vi kunde springa och när vi skulle hålla oss tysta. Några år innan vi flyttade till Vasa kom jag med i en pojkgrupp. Lars Henrik Höglund ledde gruppen och han öppnade mina ögon för en gudomlig verklighet, för mystiken, djupet och det stora. Ohls har starka minnen från att gruppen satt samlade framme vid altaret i kyrkan och ibland till och med innanför altarringen.

– Där spelade vi och sjöng sånger som *Som en fågel i sitt bo*. Det fick mig att ana Guds storhet. I dag krymper vi ofta ner Gud till något lagiskt och något kontrollerbart. Men Gud är kreativ, omtumlande och oförutsägbar.

KYRKPRESEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Tomas von Martens
tfn (09) 612 615 51

Christa Mickelsson
tfn (09) 612 615 56

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds
tfn (09) 612 615 54

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn (09) 612 615 50,
prenumeration@kyrkpressen.fi.
Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 69 €
Utlandet 84 €

För mig känns det befriande.

Jerker Ohls var tolv år då familjens flyttlass gick till Vasa.

– Det var en jobbig flytt för mig. Jag hade just börjat utvidga mitt revir genom att åka buss till skolan. Jag hade svårt att komma in i det nya sammanhanget. Under en lång period skyddade jag mig genom att skärma av och vara försiktig i kontaktsökandet. Nu tycker jag det var synd för jag vet att det var många som ärligt sökte kontakt med mig. Men jag vågade inte lita på dem. Jag tror det har satt spår i mitt sätt att vara än i dag.

Det var i församlingsgemenskapen han kom över försiktigheten.

– I mellantonären var det många jämnåriga som drogs till församling-

KYRKAN ÄR något av en hemmaplan för Jerker Ohls.

en. Vi var ett stort gäng och vi rörde oss i olika kyrkor, både i den lutherska och i frikyrkorna. Vi satt ofta packade som sillar i ett ansåklöst bombskydd utan fönster. Vi sökte gemenskap. Även om vi långt trodde lika lärde jag mig i vilket sammanhang jag hör hemma.

I dag betyder tron trygghet för honom.

– Jag upplever en omvårdnad och att det finns nån som bryr sig om mig.

Vill prioritera relationer

Just nu upplever Ohls att han är i ett skede av livet då han får omvärdera sina prioriteringar.

– Under åren har jag har satsat mycket tid på vårt hus. Hela senaste sommar jobbade jag med att byta ta-

ket. Det ger en tillfredsställelse att få det gjort. Men när jag tänker efter vad jag valt bort inser jag att priset blev högt. Nu skulle jag prioritera annorlunda. Nu är vi i ett nytt skede i livet när alla våra barn i praktiken flyttat ut. Nu vill jag lägga tid på min relation till min hustru och till barnen i den situation de befinner sig i. Jag är också morfar och den biten tycker jag om. Att jobba på relationerna har blivit mera värdefullt för mig än att jobba på huset.

Men det är inte lätt att omvärdera, konstaterar han.

– Det går lätt att tänka igenom hur man vill ha det. Men det kan vara svårare att omsätta det i praktiken. Till det behövs tid.

JERKER OHLS

GIFT MED MONICA. HAR TRE UTFLUGNA BARN OCH TVÅ BARNBARN.

LÄRARE I BILDKONST I KRONOBY GYMNASIUM OCH HÖGSTADIUM SEDAN SEX ÅR TILLBAKA. TIDIGARE LÅGSTADIELÄRARE I LARSMO.

TYCKER OM ATT KÄNNA VINDEN I HÅRET; ATT CYKLA, SKIDA OCH ÅKA BÅT.

BOSATT I KACKUR, LARSMO.

Följ med stiftets fest live på nätet

90-ÅRSJUBILEUM. På lördag kväll ordnas en musikalisk kavalkad till ära av Borgå stifts 90-årsjubileum. Festen börjar klockan 19 den 16 november och sänds direkt på Yles webbsidor.

Festen är en del de stiftsdagar som biskop **Björn Vikström** bjuder in till i samband med jubiléet.

– Genom toner och ord förmedlas lite av stiftets

90-åriga historia, berättar **Sixten Ekstrand** som varit med och planerat kvällen.

– Det blir väldigt brett, många stilar och genrer, både högkyrkligt och folkligt från stiftets 90-åriga historia, säger Ekstrand.

Under trettio dagars tid kommer webbsändningen också att finnas på Yle Arenan/Trossidan.

De sista förberedelserna

inför stiftsdagarna pågår som bäst.

– Det är mycket just nu, säger **Susanne Lönnqvist** som är biskopens sekreterare.

Hon berättar att arrangörerna får tillgång till den huvudsakliga festplatsen, Linnankosken lukio, först klockan tre på fredagen.

– En massa saker ska ske på en kort tid. Vi försöker vara så välförberedda som möjligt.

Deltagarantalet uppgår nu till över 400 personer plus medverkande. 253 av deltagarna är med under hela dagarna, från fredag kväll till söndag.

Men man kan också delta i vissa program utan anmälan.

– Fredagens stumfilmsföreställning till levande orgelmusik i Domkyrkan är öppen för alla och kostar

inget. Lördagens festkväll är också öppen liksom naturligtvis högmässan på söndagen.

De övriga programpunkterna kräver anmälan, liksom serveringen.

Stiftsdagarna inleds i sin helhet med middag på fredag klockan 17 och avslutas med lunch efter högmässan på söndag.

CHRISTA MICKELSSON

KYRKOMÖTET VALDE att tillsätta en utvidgad talmanskonferens som avgör när kvalificerad majoritet krävs vid beslut. Bilden är från Kyrkomötet år 2012. FOTO: AARNE ORMIO/KIRKON KUVAPANKKI

Delat om bättre reformfart

KYRKOMÖTET HÖSTSESSION. Ett försök att sätta fart på reformtakten inom kyrkan delade kyrkomötet. Däremot var höstsessionen enig om att finländarna på spanska solkusten ska få ett nytt församlingshem.

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM

Det gick ett sus genom kyrkomötets församlade höstsession förra veckan. Rösterna om hur kyrkans beslutsprocess lämpligast ges fart under galscherna föll 53 mot 51 och delade mötet. I beslut om kyrkans tro och lära krävs i dag en kvalificerad majoritet bland de 109 ombuden vid kyrkomötet. En minoritet på 27 ombud kan sätta stopp för varje läroreform.

Kyrkostyrelsen föreslog därför en tydlig lista på vad som är lärofrågor och vad som inte är det. Den listan föll med knapp majoritet. Utgångspunkten förblir att det krävs kvalificerad majoritet för alla ändringar i kyrkans

”Kyrkomötet fattar beslut om en ramlag som anger gränserna. Besluten om detaljerna fattas på lokal nivå.”
Bo-Göran Åstrand

tro, bekännelse och lära.

Men i stället för listan skapade kyrkomötet ett nytt organ, den utvidgade talmanskonferensen. Så det är kyrkomötets ordföranden som tillsammans med biskoparna och de lekmanuambud som är ordförande i kyrkomötets utskott som redan i vår avgör vad som är en lärofråga och vad som inte är det.

I maj räknar man med att kyrkomötet ska kunna ta ställning till den stora strukturreformen inom kyrkan.

Kyrkostyrelsen har fått upp ångan, som prästombudet **Bo-Göran Åstrand** säger. Enligt det nya förslaget kommer förvaltningen inom kyrkan ske i större helheter dit både personal och egendom överförs. I ledningen för enheten finns en kontraktsprost som fungerar som en slags vd. Det kinkiga är om ett eller flera ombud tror sig se lärofrågor i det som förväntas bli vårsessionens viktigaste beslut. Det handlar ju också om vad en församling är och vad den har rätt att säga till om.

Kyrkomötet fattar beslut om en ramlag som anger gränserna. Besluten om detaljerna fattas på lokal nivå. Så beaktas de lokala olikheterna bättre

än det från början såg ut, säger Åstrand om vårens beslut som testar hur välsystemet med en utvidgad talmanskonferens fungerar.

Församlingshem i Fuengirola

Det som kyrkomötet var enigt om var att i sin budget bevilja 150 000 euro för ett nytt församlingshem på spanska solkusten i Fuengirola. Vår kyrka äger inga kyrkobyggnader utomlands. Arbetet bland utlandsfinländare sker inom ramen för de lokala kyrkorna eller som ekumeniskt samarbete, ofta med katolska kyrkan.

Men på den spanska solkusten finns den största koncentrationen finländare utanför landets gränser, under vintermånaderna upp emot 30 000 landsmän. Här finns en finländsk skola med 400 elever, två finska tidningar och en radiostation. Det finns finländska arbetsplatser, till exempel trafiksäkerhetsverket TRAFI har utlokaliserat sitt call center till Solkusten.

Man kan skriva studenten på solkusten, säger **Bror Träskbacka** som på kyrkostyrelsen koordinerar kyrkans arbete bland finländarna i bland an-

nat Spanien. Vintertid har vår kyrka tre präster och en kantor placerade vid *Iglesia Evangelico Luterana de Finlandia*, den förening som står i beråd att bygga nytt rymligare församlingshem i Fuengirola.

Det var egentligen ett självklart beslut. Om inte kyrkomötet hade gått med i projektet hade det förfallit, säger ombudet **Stig Kankkonen**, första undertecknare av den godkända finansmotionen. Pengarna ger ryggrad åt den lokala församlingen att skaffa fram resten av de 600 000 euro som bygget kräver.

BESLUT VID KYRKOMÖTETS HÖSTSESSION

• **Församlingsvalen nästa** år genomförs som endagsval. Söndagen är valdag men det går som förr att rösta på förhand.

• **Kyrkomötet ska** i maj säga sin åsikt om de tre alternativ som tagits fram för hur staten ska kompensera församlingarna för deras lagstadgade samhällsupgifter.

EKUMENIK SYDKOREA

345 kyrkor representerade i Busan

Under förra veckan samlades världens största ekumeniska nätverk Kyrkornas världsråd till sin generalförsamling i Busan, Sydkorea. Under den åtta dagar långa

konferensen drogs riktlinjer för de kommande sju årens verksamhet.

Omkring tre tusen kristna från 345 medlemskyrkor i hela världen samlades till Kyrkornas världsråds tionde generalförsamling. Ett av konferensens mål är att utreda hur kyrkorna kan spela en större roll för fred

DELTAGARE FRÅN 345 medlemskyrkor samlades till bön i Busan, Sydkorea. FOTO: JOANNA LINDÉN-MONTES / WCC

och rättvisa i världen.

Tillsammans för livet är huvudrubriken på det nya dokument som Kyrkornas världsråd behandlar och vill ge till kyrkor i hela världen. Senast ett liknande dokument togs fram var för 30 år sedan. Dokumentet berör ämnen som mission, social rättvisa, klimat och

maktstrukturer och problematiserar det rådande ekonomiska systemet.

I Busan medverkade representanter från bland annat ortodoxa kyrkan i Finland, Finlands evangelisk-lutherska kyrka och ett antal andra kristna organisationer i Finland.

CHRISTA MICKELSSON

Domprosten avstår från Domprostgården

DOMPROSTGÅRDEN. Domprosten Mats Lindgård söker personlig befrielse från boendeplikten i ett försök att lösa den utdragna konflikten kring domprostgården i Borgå.

TEXT: JOHAN SANDBERG

Mats Lindgård står själv bakom kompromissförslaget som församlingsrådet i Borgå svenska domkyrkoförsamling godkände senaste vecka.

Enligt förslaget ska Domprostgården renoveras som planerat. Men inte som bostad åt familjen Lindgård utan för domkyrkoförsamlingens och den finskspråkiga församlingens behov. De båda salarna blir gemensamma fest- och mötesutrymmen medan de övriga rummen i Domprostgården blir arbetsrum för domkyrkoförsamlingens präster. I dag delar de sex prästerna på två rum i det finska församlingshemmet.

Boendeplikt eller inte

I gengäld vill domkyrkoförsamlingen att den finska församlingens representanter tar tillbaka initiativet om att domprostens boendeplikt ska upphävas permanent.

Kompromissförslaget har inte diskuterats med den finska församlingen. Anna Talvitie, ordförande för gemensamma kyrkofullmäktige, blev inform-

rad om det av Borgåbladet. – Men förslaget låter riktigt bra, det är positivt att vi kan börja diskutera igen, säger hon till tidningen.

Men hon förstår inte varför man i domkyrkoförsamlingen vill hålla kvar boendeplikten om Domprostgården används för fest, möten och som arbetsrum.

– Det är en kulturell sak. Det är viktigt för oss i domkyrkoförsamlingen att vår kyrkoherde bor i Domprostgården. Även om Lindgård begär personlig befrielse från boendeplikten har vi inte orsak att ge upp den ännu, säger Stig Bäcklund, viceordförande i gemensamma kyrkorådet, till Kyrkpressen.

Bäcklund ställer sig bakom kompromissförslaget.

– Kompromissförslaget är bra med tanke på det ekonomiska läget just nu. Men jag tror inte att den ekonomiska satsningen för renoveringen skiljer sig avsevärt om huset renoveras för en familj eller för församlingarnas behov.

Avgörs i december?

Bäcklund räknar med att förslaget kommer att diskuteras med den finska församlingen representanter i dag då det gemensamma kyrkorådet har möte. Något beslut räknar han inte med att fattas i dag. Det beslutet tas sannolikt vid ett extra insatt möte som föreslås hållas den 4.12.

Domkapitlet tar å sin sida ställning till frågor som har med boendeplikt att göra.

DOMKYRKOFÖRSAMLINGEN ÄR redo att kompromissa om Domprostgården – men inte att ge upp boendeplikten för all framtid. ARKIVFOTO: CHANETTE HÄRUS

Skolan kan inte vara värderingsfri

DEBATT. Lärarna är osäkra på om skolan får ordna julfest och avslutning i kyrkan när skolans elever hör till olika trosamfund. Men kristendomen behövs i skolan, anser många lärare.

TEXT: YVONNE DJUPSJÖBACKA

Ämnet religion har långt färre timmar i skolan nu jämfört med åren före 1950-talet. Många är oroade och vill motarbeta en fortsatt minskning. Det framgick i lördags i Vasa när temat "Kristendom och skola" diskuterades.

– I vårt land upplever vi krafter som i toleransens namn vill få bort alla kristna inslag från skolan med motiveringen att vi inte ska stöta oss med dem som inte har en kristen tro, sade studiehandledare Benita Finne som inledde diskussionen.

– Det här är omotiverad hänsyn, för ju starkare du är i din egen identitet, desto lättare har du att acceptera och respektera andra. Osäkerhet om vem jag själv är och vad jag själv tror på föder rädsla och den kan få allvarliga konsekvenser.

Finne påminde om att barn också påverkas av sekulära inslag. Även Kristina Lillas, lärare som deltog i panelen, såg religion som en viktig till ockult andlighet. Han visade exempel på datorspel där spelarna vistas i skolkorridor och hänvisade till skolskjutningar som inträffat.

– Jag är betydligt mer oroad över sådant. En timme skolgudstjänst i året är inte farligt för någon, sade Lillas.

Lillas presenterade fakta på hur ämnet religion har fått allt färre timmar. Mellan åren 1925 och 1951 uppgick religionsundervisningen till totalt 20 timmar i veckan i klasserna ett till sex. Numera är det bara 11 timmar även om timmarna i högstadiet räknas med.

När publiken deltog i diskussionen framgick det att ämnet religion dessutom lätt

STIG KANKKONEN, Krister Lillas, Mikaela Björklund, Emina Arnautovic och Kurt Torsell anser att religion behövs som ämne i skolan också i ett mångkulturellt samhälle. FOTO: JOHAN HAGSTRÖM.

får stryka på foten då timmar behövs för projekt.

– Andra ämnen ansågs vara viktigare och religionstimmarna föll lätt bort på grund av projekt, sade Monika Asplund, som varit religionslärare i ett högstadium.

Empiri förklarar inte allt

Ämnet religion kan försvinna från de högre klasserna.

– Undervisnings- och kulturministeriet har föreslagit ändringar i skyldigheten att ordna religionsundervisning, sade Kurt Torsell, sakkunnig vid Kommunförbundet.

– I Utbildningsstyrelsens timfördelningsförslag föreslogs ämnet etik i stället för religion i de högre klasserna. Då blir det gemensam undervisning för alla.

– Skolan är inte och ska inte vara värderingsfri. Vad har vi kvar då, inte ens vår matematik. Vår lagstiftning bygger fortfarande på kristen grund. Vi kan inte analysera språk och litteratur utan kunskap i tro och religion, sade Mikaela Björklund, som deltog i diskussionen i egenskap av lärarutbildare.

– Vi ska jobba öppet, nyfiskt och kritiskt och öva oss i respekt för religiösa övertygelser. Empiri kan inte för-

klara allt, sade Björklund.

Hon motiverade ämnet religion med att det behövs en gemensam begreppsapparat för att elever med olika religioner ska kunna förstå varandra.

– Vi kan inte diskutera med varandra om vi inte har en gemensam begreppsapparat. Många unga vet inte vad bön är.

Elisabet Still, en lågstadielärare i publiken, sade att det behövs begrepp för att tala om det andliga, hur man ser på livet och döden i olika religioner.

– Etik och moral har alldeles för litet utrymme i samhälle och skola, våra värderingar spelar en avgörande roll i våra politiska ställningstaganden, sade Emina Arnautovic, en paneldeltagare med muslimsk tro och vände sig till Mikaela Björklund. De är medlemmar i samma parti och samma fullmäktige men har olika tro. Björklunds bekännelse var att hon är kristen fundamentalist i betydelsen stadigt förankrad på en grund.

Var ska gränserna då dras?

Kommunförbundet har inte ansett att ett besök i kyrkan där man läser julevangeliet ska klas-

sas som religionsutövning. Men Kurt Torsell gav rådet att inte tvinga någon dit om en förälder säger att eleven inte får delta.

Förståelse kräver tid

Invandrare kan känna sig osäkra och ha svårt att veta vad som är religion och vad som är kultur.

– Jag har fått frågor om hur jag kan vara hemspråklärare i en kristen skola. Jag tror att det bakom sådana frågor finns en rädsla att man ska förlora sig själv. Vi behöver tid att förstå er kultur och er religion, sade Arnautovic.

Hon kom till Närpes 1992 just före julen och upplevde en utstrålning av godhet som hon kopplade till kristendomen. Först trodde hon att firandet av lucia också var uttryck för kristendom. Hon tyckte för sina barns del att de kunde delta i avslutningarna i kyrkan.

Bakom diskussionen stod SFP:s specialförening Kristet samhällsansvar och dess regionutskott i Österbotten. Det var första gången specialföreningen ordnade en öppen diskussion och föreningens ordförande Stig Kankkonen var nöjd att den väckt intresse. Omkring 40 personer deltog.

TYFON FILIPPINERNA

Nykarlebybor i stormen

Systrarna Hanna och Maria Söderlund från Nykarleby upplevde ett dramatiskt dygn då tyfonen Haiyan drog över ön Leyte där de befinner sig.

De bevittnade hur taket på huset de bodde i lyf-

tes av och de tvingades springa genom stormen för att söka skydd i en betongbyggnad. Leyte hör till de områden som drabbades värst och nittio procent av öns norra del upp-ges vara förstörd.

– Vi fick Skypekontakt med flickorna natten till lördagen, säger pappa

Stefan Söderlund. Då befann de sig i säkerhet på en annan ort. De har två månader kvar av sin vovlontärdag i Filippinerna och kommer att stanna där för att hjälpa att bygga upp landet igen.

Den 24 november ska också Stefan Söderlund resa dit för att hjälpa till.

TYFON FILIPPINERNA

Bistånd till Filippinerna

Kyrkans Utlandshjälp beviljade på veckoslutet 100 000 euro ur sin katastroffond för att hjälpa dem som drabbats av tyfonen på Filippinerna. Över 10 000 människor befars ha dött då tyfonen

Haiyan svepte över Filippinerna förra veckan. Över 25 miljoner personer beräknas ha drabbats av tyfonen i någon form.

Pengarna ur katastroffonden ska betala för mat, rent vatten, hygienartiklar och filter. Hjälpmedel via de organisationer som Kyrkans Utlandshjälp

brukar samarbeta med på Filippinerna.

Också påven Franciskus har uttryckt sin sorg och solidaritet med dem som förlorat anhöriga och sina hem. Han ber för offren och för hjälparbetarna. Över 80 procent av Filippinernas 100 miljoner invånare är katoliker.

Henry är med på allt

0 ÅR. Henry Österholm har ännu aldrig fyllt år. Men livet som 0-åring verkar ändå vara rätt festligt, ett enda stort jubileum över livet.

TEXT OCH FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Han föddes en regnig dag i maj på Barnmorskeinstitutet i Helsingfors. Allt var ganska kaotiskt eftersom det andra stora förlösningssjukhuset i Helsingfors, Kvinnokliniken, stängts för renovering samma vecka. Nya avdelningar hade öppnats på Barnmorskeinstitutet, personalen var nyinflyttad. Henry var ny i världen.

Till en början kallades han bara för "lillebror" eftersom vi föräldrar inte ännu hade bestämt oss för något namn. Och det trots att den vänliga parktanten hemma i Bocksbacka redan i månader uppmanat mig att ha namnet färdigt när barnet föds.

Här i Finland är det så konstigt. Barnen kan vara flera månader gamla och inte ha något namn, konstaterade hon upprepade gånger under våren.

Tanten, som bär huvudduk och talar knagglig finska, är också den enda av parkanterna som numera alltid kommer ihåg både lillebrors och storebror Patrik Österholms namn.

Hemmafest

Henry Jonathan Österholm döptes hemma på radhusterrassen, också grannarna fick alltså glädja sig åt psalmsång och tal den kvällen. Det är fint att få fira en så viktig fest i sitt eget hem. Dels är det enklare så när man är väldigt liten, dels känns det trevligt att kyrkan och prästen kan komma hem till mig. Tänk att en så liten person är så viktig att prästen gör sig det besväret. Vilken annan instans kommer på hembesök helt gratis i dagens läge?

Henry, två månader och dryga fem kilo, rymdes med nöd och näppe in i farmors dopkolt. Med spetsar och allt placerades han i fadderarmar därifrån han hade god utsikt över släkt och vänner som satt och svettades i solgasset. Själv tog han dopet med ro och fokuserade mest på den färggranna stolan runt prästens hals.

Storebror hade hedersuppdraget att hålla upp vatten i dopskålen med sin sprutkanna och han hällde, först lite försiktigt men sedan allt ivrigare, tills skålen var fylld. När dopljuset tänts fick de barnvärdar som ville komma fram till dopbordet och tända ljus till minne av sina egna dop. Sedan somnade kvälens färskaste medlem av Petrus församling till tonerna av Härlig är jorden.

Solen ler när du sover

Många kvällar sedan dess har han somnat under den mobil som hans gudmor Paula Jakobsson virkat till honom som doggåva. Mobilen består av en sol, en regnbåge och några moln med regndroppar under. Alla figurer ler vänliga leenden där de svävar över barnkorgen.

Även om inga föremål är direkt viktiga för ett så litet barn så känner han alldeles säkert igen sin mobil eftersom han viftar och sparkar allt vad han kan åt den. Kanske kan han som vuxen se den vackra symboliken i att få somna under sin gudmors handarbete i form av leende ansikten som fortsätter att vaka över honom när han sover. Kanske kan han också se mobilen som en symbol för faddrarnas tankar och böner för honom. Just nu är de ju hans

KYRKPRESEN RÄKNAR ner till Borgå stifts 90-årsjubileum genom att runtom i stiftet intervjua församlingsmedlemmar som fyller jämna år.

HENRY ÖSTERHOLM firar sitt första år i livet. Att ligga under sin mobil och sprattla är en av de festliga stunder som en vanlig dag bjuder på.

”Halvtimmen vuxet sällskap runt kaffebordet som vanligen följer på församlingens babyprogram, ska inte underskattas.”

viktigaste länk till både kyrka och församling. Visst kan en några månader gammal baby följa med på både musiklektioner och gudstjänst men sannolikt sover han ändå genom största delen av programmet.

Inte heller senare kan vi varken ge eller ta ifrån honom någon tro. Vi kan bara sjunga de sånger som vi själva mår bra av att höra, berätta de berättelser som är viktiga för oss, titta på de bilder som betyder något för just oss. Ta med honom i aftonböner och jultraditioner – Henry är med på allt.

Kaffe och vuxet sällskap

Det konkreta som församlingen kan

göra för Henry i det här skedet är att ta hand om oss föräldrar så att vi orkar ta hand om Henry. Bjuda in till babyträffar fyllda med stödjande samtal och starkt kaffe. Visst njuter barnen av sångstunder och lekträffar men halvtimmen vuxet sällskap runt kaffebordet, som vanligen följer på församlingens babyprogram, ska inte underskattas. Det kan vara just den halvtimmen som får mamma ut ur huset och på bättre humör den dagen. Och då får också Henry en riktigt bra dag.

Efter babyåret hoppas jag att Henry fortsättningsvis är välkommen i kyrkan – trots att han kanske bara står, att han känner sig hemma i barngrup-

pen – fast han kanske bara busar. Jag hoppas han ska finna en tro som bär honom, att han ska känna hopp och glädje och... ja, ja allt det där fina som föräldrar önskar sina barn men som man inte kan ge några garantier på att de får. Bara peka på verktyg och möjligheter. Jag vill peka på den öppna kyrkdörren.

Kanske skriver han ut sig ur kyrkan så fort han kan. Kanske går han skriftskola på församlingens lägergård på månen. Kanske kommer han att söka hjälp hos diakonin i sin församling. Eller kanske blir han präst. Förhoppningsvis får Henry vara med och fira många årsdagar ännu med Borgå stift!

NU NÄR alla recepten finns i en tryckt bok tänker Ann-Sofie Eriksson slänga alla handskrivna lappar med recept.

Bagarlärare och bildkonstnär

MÅNGSYSSLARE.

Ann-Sofie Eriksson har skapat kyrkokonst och gett ut en läcker receptbok för hemmabagare.

TEXT: TOMAS VON MARTENS
FOTO: JOHAN SANDBERG

I många år har Ann-Sofie Eriksson arbetat som bagarlärare vid Optima i Jakobstad. Konditor och student blev hon 1998 och i år har hon utkommit med receptboken *Fias söta hemligheter - Så lyckas du som hemmabagare* (Fontana Media).

Idén till boken har jag haft under en längre tid. Ända sedan jag gjorde en bakverkskatalog över bageriavdelningens sortiment vid Optima, berättar Eriksson.

Då tänkte hon att det knappast är svårare att plocka ihop en receptbok med bagerihemligheter.

EN PRIVATPERSON beställde kyrkomålningar på trätallrikar av Eriksson.

Det tog ändå flera år innan idén tog form. Inte vet man hur länge man är här på jorden så det är lika bra att göra det bästa av varje dag.

Hon tycker att hon lär sig nytt varje dag i bageriet och i sin målarateljé.

De bästa grundrecepten finns med i boken och jag hoppas att läsarna vågar testa och utveckla recepten till något eget.

Ann-Sofie Eriksson berättar att mottagandet av boken har varit positivt och att många tagit kontakt och undrat var man kan köpa boken.

Jag tänker själv använda boken och slänga alla handskrivna recept nu när de finns i bokformat.

Som konditor gör hon också beställningsverk på bakverk.

Kyrkokonst i Purmo

År 2003 tog Ann-Sofie Eriksson en examen i bildkonst vid Svenska Yrkehögskolan i Nykarleby.

Jag började måla offentligt 2010 när jag grundade företaget Mejaboda. Jag gör beställningskonst, egenkonst och är kulturarbetsre för Svenska Kulturfonden.

Erikssons kyrkokonst finns i det nuvarande Kyrkhemmet i Purmo.

De är målningar av tre duvor som är en del av en installation i församlingssalen och en målad björk som är en del av en installation i barnens egen del av församlingshemmet.

En privatperson i Nykarleby har Erikssons kyrkomålningar på trätallrikar som målades förra hösten.

Motiven på tallrikarna är Munsalas kyrka både sommar och vinter, Jeppo kyrka och Nykarleby kyrka både som sommar- och vintermotiv.

Laboratoriet på Nykarleby HVC har en akrylmålning av henne som är tre meter gånger en och en halv meter. Motivet är Nykarleby kyrka.

Många projekt

Eriksson har många projekt på gång. I höst har hon besökt Berlin (östdelen) med en grupp österbottningar. De träffade dalslänningar och tyskar för ett gemensamt kulturyrbyte.

Vi planerar en webbportal för turister i respektive land.

Alla projekt gör att familj och vänner känns viktiga.

Det lyxigaste jag vet är när jag får vara tillsammans med familj och vänner en hel helg utan evenemang.

Specialintresset är att vända på snö och is.

Jag älskar att åka sparkstötning med hunden Jakitha.

VÅGA FRÅGA

Tillåtet att svära ed

JAN-ERIK NYMAN är prost och pensionerad kyrkoherde från Jakobstad och svarar på frågor om tro och kyrka.

Varför måste rekryterna svära faneden i kyrkan? Sa inte Jesus något om att vi inte ska svära vare sig vid himmel eller jord, eller något sådant?

FÖR KLARHETENS skull först: "Faneden", eller "krigsmannaeden" som termen numera lyder, behöver inte nödvändigtvis avläggas i en kyrka. Enligt militärpastorn i Dragsvik är det numera vanligast att krigsmannaeden avges i garnisonen, ofta på "Öppna portarnas dag". Ibland färdas man ändå ut till andra delar av Svenskfinland och då händer det ofta att krigsmannaeden avläggs i någon kyrka.

ALLA REKRYTER avlägger inte krigsmannaeden. Den kan ersättas av en (högtidlig) "försäkran". Ordalydelsen i båda är visserligen identisk men de skiljer sig från varandra alldeles i början. Krigsmannaeden börjar med "Jag N.N. lovar och försäkrar inför Gud den allsmäktige och allvetande ...", medan försäkran inleds med "Jag N.N. lovar och försäkrar på heder och samvete ...". I allmänhet är det så att de som hör till kyrkan avlägger eden och övriga avger försäkran. Det man lovar är i korthet att vara en trogen och redlig medborgare, att försvara fäderneslandet, dess lagliga samhällsordning och överhet, att redligt och manligt sköta sina tjänsteplikter och att vara rättfram och hjälpsam mot vapenbröderna samt att bevara anförtrodda tjänstehemligheter.

DET ÄR RIKTIGT att Jesus i Bergspredikan hänvisar till vad som blev sagt till fäderna: "Du skall inte svära falskt" och "Du skall hålla vad du har svurit inför Herren". Texten fortsätter med uppmaningen att inte överhuvudtaget svära någon ed alls, varken vid himlen eller vid jorden eller vid Jerusalem. Sammanfattningen blir att ja ska vara ja och nej ska vara nej, trovärdigt utan ytterligare förstärkningar. Man skall helt enkelt hålla sig till sanningen i alla lägen.

Ändå använder Paulus i både andra brevet till Korinth och i brevet till Galaterna formuleringar som i princip är att jämföra med eder. I 2 Kor. 1:23 skriver han: "Jag tar Gud till vittne och sätter mitt liv i pant ..." och i Gal. 1:20 finns formuleringen "Vad jag skriver är sant, det tar jag Gud till vittne på".

DET ÄR DE här två bibelställen Martin Luther stöder sig på när han i Stora Katekesen behandlar Andra budet. Han påpekar att "Paulus och andra heliga män ofta använt sig av eder". Meningen är den, säger Luther, att man "i god avsikt och till nästans gagn må svärja. Ty det är då en rätt, god gärning, varigenom Gud prisas, sanning och rätt bekräftas, lögnen tillbakaslås och trötter biläggas".

I Augsburgska bekännelsen, avsnittet "Om det borgerliga livet" konstateras det bland annat "att det är de kristna tillåtet ... att avlägga ed, då myndigheterna fordra ...". Det konstaterandet kan säkert fungera som vägledning för den som undrar.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN SOFIA TORVALDS

Lev livet, lev det helt och fullt

Jag är en orolig människa. Jag går omkring och pratar om det, som om det var min identitet.

"Jag, en orolig människa." Eftersom jag inte kan sova om min dotter är ute på en

fest säger jag: Snälla, kom hem tidigt. Eftersom jag inte kan vara lugn om jag inte är helt säker på att femåringen är trygg och inte sväljer slantar, drunknar i simbassänger eller cyklar under bilar måste jag ge min man långa listor på förhållningsregler varje dag då jag går

på jobb. Å vad det är tungt att vara en orolig människa.

Jag läser Psaltaren i nyöversättningen *The Message* och känner igen mig: "Jag sitter och knäpper på luttan natten lång / och undrar vad jag ska göra åt mitt liv."

Jag har ingen luta förstås. Men jag knäpper på

min oro, dess melodi ringer konstant i mitt huvud.

Jag har börjat träna att leva annorlunda. Det är svårt, för det handlar om att tänka på ett nytt sätt.

Varje gång oron kommer försöker jag slänga den ifrån mig, som en sten. Eller räcka den ifrån mig,

som man räcker en flaska med trög kork till någon som är starkare än man själv. I det här fallet: Gud och Jesus.

Jag försöker lyssna till musik. Jag försöker läsa glada böcker. Jag försöker träffa människor som lutar på att världen och Gud

vill dem väl, ifall utav att det skulle smitta av sig.

Och så läser jag Psaltaren igen: "Alla som är på spaning efter Gud / är här och sjunger hans lov. / Lev livet! Lev det helt och fullt! / Ge aldrig upp!"

(Psalm 22 i *The Message*-version.)

BÖN- OCH LOVSÅNG. En stark känsla av gemenskap med andra och en större närhet till Gud. Så kan man beskriva effekten av bön- och lovsångskvällar. I Vasa svenska församling har man förverkligat en längtan som funnits länge.

Sång och musik som ärar Gud

TEXT: JOHANNA GRANLUND

Tänk på korset! Den vertikala bjälken visar relationen mellan Gud och människor, och den horisontella bjälken visar relationen oss människor emellan. Jag hoppas att Guds kärlek ska få smälla till här i kväll, här i korsets mittpunkt.

– inledning, **Lena Streng**

Ledande diakonitjänsteinnehavaren **Lena Streng** och diakonen **Annina Aspvik** sitter vid ett bord och samtalar i Trefaldighetskyrkans krypta. Samtidigt värmer lovsångsledaren upp vid pianot, framme vid projektorn försöker någon få tekniken att fungera och från köket hörs skrammel av porslin. Bön- och lovsångskvällen, som snart ska börja, är resultatet av en gemensam längtan hos många i församlingen.

– Det behövs en enklare form för att träffas. Tanken på kvällar som den här har legat och grott länge och vi har bett mycket för saken, berättar Lena Streng.

Jag frågar om det uttryckligen är diakoniarbetarna som ligger bakom bön- och lovsångskvällen.

– Så är det, bekräftar Streng. Det var vår längtan. Men initiativet kommer inte bara från oss, samma önskan har också funnits hos människor vi mött. Med de här kvällarna vill vi nå alla dem som har ett behov och en läng-

tan, både gudslängtan och längtan efter gemenskap. Längtan efter att bli helt, helt enkelt.

Annina Aspvik fortsätter:

– Det finns så mycket ensamhet. Vi ser enormt mycket av den i det här arbetet. Speciellt veckosluten kan vara tuffa om man inte har något att göra, så därför ville vi ordna något på lördagar.

Varför blir det just lovsång och förbön?

– Det finns en speciell förväntan att möta Gud i lovsången, säger Streng. Genom lovsång uttrycker vi vår kärlek till Gud.

Också förbönen har stor betydelse för diakoniarbetarna.

– Det är jätteviktigt att få komma med sina bekymmer till en annan människa och tillsammans föra dem inför Gud, betonar Aspvik.

Streng och Aspvik talar med innerlighet och förväntan. Deras blickar möts ofta i samförstånd över bordet och glädjen är påtaglig över att kvällen de bett för och talat om så länge äntligen blir av. Bön- och lovsångskvällarna kommer att ordnas en gång i månaden, delvis med frivilliga krafter.

– Vi hoppas att människor som vill ha en uppgift hittar hit, säger Streng. Det här är inte bara diakoniarbetarnas projekt. Hela församlingen står bakom men präster och kantorer är redan överlastade med arbete, så här finns ut-

rymme för andra förmågor.

En sista fråga till Annina Aspvik och Lena Streng. Vad betyder lovsång för dem personligen?

– Lovsången har haft en avgörande betydelse för mig, berättar Aspvik. Det var lovsången under möten likt det här som drog mig med i församlingsverksamheten. Man kan säga att det också var lovsången som i förlängningen ledde till att jag arbetar som diakon.

Lena Streng säger att lovsången ger henne en stark förvisning om Guds närvaro.

– Det är mäktigt att få lova Gud, att få uttrycka kärleken till honom i klarspråk. Lovsången slår an på en särskild sträng i mig och tron blir så verklig i lovsången.

Han berättar om ett liv i kriminalitet och svår alkoholism. Om en natt med tre misslyckade självmordsförsök. Vid det fjärde självmordsförsöket ligger hans svag och uttorkad, bortom räddning. "Nu Gud, nu har du sista chansen att bevisa din existens!" Och så plötsligt, den starka, överväldigande kärleken som fyller honom fullständigt. Krafterna kommer tillbaka och utvägar öppnar sig där allt varit hopplöst. Ett helt nytt liv tar sin början, med små steg i taget. Ett liv i kärlek tillsammans med Gud.

– vittnesbörd, **Ralf Wahlbeck**

Småningom börjar deltagarna fylla upp

stolsraderna. Lena Streng hälsar välkommen och så kan kvällen börja. Två lovsångspass varvas med vittnesbörd, bön och undervisning om bön. Stämningen är varm och avslappnad. Under sången fylls kryptan av tonerna från pianot, lovsångsledarens säkra röst i mikrofonen, och så den starka kören då vi andra stämmer in. Det är mäktigt, det är tillbedjan.

Ralf Wahlbecks vittnesbörd fångar allas uppmärksamhet. Då han slutar tala får han en spontan applåd. Några bland deltagarna delar förbönsämnen och så ber vi alla tillsammans. Småningom klingar den sista lovsången ut. Några har redan satt sig vid matbordet, andra stannar kvar och sjunger ända till slutet. Den som vill kan gå till förbedjarna för samtal och personlig förbön. Ännu väntar en stunds gemenskap runt kvällsteet.

Gud är desperat efter att hålla kontakt med oss. Han talar ständigt med oss, men vi har fullt upp och hinner inte lyssna. När ska vi hinna?

Bönen finns här, hela tiden. Den är närmare än din iphone – den är inte i fickan, inte i handen, utan här, i hjärtat. Möjligheten till bön finns alltid med, mitt i allt annat.

– undervisning, **Annina Aspvik**

Mårten Streng fungerar som lovsångsledare under kvällen. Han säger att lov-

MÅRTEN STRENG leder lovsången. FOTO: JOHANNA GRANLUND

ANNA, ELLEN, Toni och Martina stannar kvar på kvällste. Martina berättar att det här är något hon väntat på i Vasa. FOTO: JOHANNA GRANLUND

◀ **LOVSÅNG SKAPAR** en varm och avslappnad stämning. Bilden är inte tagen under den lovsångskväll som artikeln berättar om. FOTO: ARKIVBILD/JOHAN SANDBERG

LENA STRENG, Susanne Blomqvist och Annina Aspvik arbetar alla med diakoni i Vasa svenska församling. Diakoniarbetarna är förväntansfulla inför den allra första bön- och lovsångskvällen.

– Jag väntar med spänning och glädje, säger Susanne Blomqvist, som bland annat har engagerat frivilliga inför kvällen. FOTO: JOHANNA GRANLUND

sång betyder allt för honom.

– Det är gudsrelationen det handlar om, att komma nära Gud, att ära honom. Han älskar mig först och jag får älska honom tillbaka. Lovsång är relation, förväntan, prestationslöshet, att säga ”här är mitt hjärta, Herre, välsigna!”. Lovsång handlar om att ge hela livet åt Gud.

Mårten Streng betonar hur viktigt det är att lovsången får ett äkta uttryck.

”Det är mäktigt att få lova Gud, att få uttrycka kärleken till honom i klarspråk.”
Lena Streng

– För mig som musiker är just sången och musiken viktig. Men lovsång kan också vara dans eller dikt eller något annat. Om du med hjärtat vill dansa eller lyfta händerna under lovsången, ja då är det fel att sitta stilla.

Som lovsångsledare ser Mårten Streng det som sin uppgift att öppna upp för gudsmöten.

– Sång och musik som ärar Gud öppnar upp för honom. Lovsångsledaren banar väg för Guds folk, säger han. Vem gick först i Josafats armé? Jo, lovsångarna.

Det märks verkligen att ämnet ligger honom varmt om hjärtat.

– Här får man ta av sig alla religiösa fasader! Sången kan dessutom vara en hjälp mot allt mörker som vill tränga sig på i livet, tillägger han.

I mötet med Gud kan vi också möta något av Guds rike, menar Mårten Streng.

– Det finns exempel på helande som skett under lovsång. Med Guds närvaro följer kraft, helande och välsignelser.

Ära, ära, ära till Guds lamm
Ära, ära, ära till Guds lamm
För du är underbar, och värdig lov och pris
Och fram till dig vi kommer med vår sång
till lammet på sin tron.

– lovsång

Det serveras kvällste efteråt. Vid ett av borden sitter **Anna, Ellen, Toni och Martina**. De berättar att lovsångs- och bönekvällar likt den här är ett bekant koncept för dem alla. Martina har kommit hit för att hon vill se vad som händer i församlingen. De andra är här tack vare Martina.

– Martina bjöd in oss via facebook, säger Toni. Det här är en bra grej.

Också Martina är nöjd med kvällen.

– Det bästa var variationen – lovsång, undervisning, vittnesbörd och gemenskap, säger hon. Jag tyckte speciellt mycket om vittnesbördet, det talade till mig!

Vid ett annat bord hittar jag **Ruth Lawast, Bengt Jussil, Molly-Disa Boije** och **Bjarne Boije**. Ruth Lawast säger att hon inte har deltagit i någon liknande samling tidigare.

– Jag tänkte att jag går hit och ser vad det ska bli. Tänk att gå till kyrkan och inte veta vad som väntar, funderar hon.

Lawast konstaterar att hon, som hör till den äldre generationen, kanske inte känner sig helt hemma med lovsångerna även om hon kan många av dem.

– De gamla sångerna som man sjöng förr har ändå en helt annan betydelse för en, säger hon.

Hon framhåller att hon ändå är glad att hon kom. Extra roligt tycker hon det är att se så många ungdomar på samlingen.

– Det är bra att församlingen har börjat med det här, och de har gjort det all-

deles utmärkt, säger hon. Jag tror att kvällar som den här är viktiga.

Bengt Jussil är av samma åsikt.

– Här är väldigt trevligt, och stämningen är fin, säger han.

Molly-Disa Boije, som har varit diakonissa en tid, gläder sig åt att det är just diakoniarbetarna som har tagit initiativ till bön- och lovsångskvällarna.

– De ser nöden på så nära håll. Tänk att de har sett resultat i att de vill samla människorna till bön och lovsång.

Boije tycker också att det är bra att församlingen har tagit upp en programform som mest finns i frikyrkorna.

– Det här vill vi uppmuntra till! Och tänk att det finns så många män bland deltagarna, avslutar hon lite förundrat.

Herre, till vem skulle vi gå?

Herre, till vem skulle vi gå om du inte fanns?

Om än bergen viker bort och höjderna vacklar,

så ska min nåd inte vika ifrån dig och mitt fridsförbund ska inte vackla,
säger Herren, din förbarmare.

Kom! Kom till mig som gör allting nytt. Jag gör ständigt allting nytt.

– röst bland deltagarna.

Nästa bön- och lovsångskväll ordnas den 23 november i Trefaldighetskyrkans krypta i Vasa.

Borgå stift – ingen själv– klar historia

JUBILEUM. Att vi har ett helt svenskspråkigt stift i Finland är varken en tillfällighet eller självklarhet. Och orsaken till att det fick sitt säte i Borgå handlar mindre om kyrkopolitik än man kunde tro.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Borgå stift firar 90 år i år. Att stiftet överhuvudtaget bildades var resultatet av envisa påtryckningar från svenskspråkiga aktörer. Och stiftssätet kunde lika väl ha placerats i Åbo som i Borgå – om det inte hade varit för det generösa erbjudandet från Borgå stad. Staden lovade nämligen bygga en biskopsgård åt det nya stiftets biskop.

Utdragen som följer nedan är tagna ur boken *Med sikte på framtiden – Borgå stift 90 år* ger en inblick i de historiska händelser som gav upphov till det svenska stiftet i Finland.

Det svenska stiftet blir till

Då vårt land blev självständigt år 1917 kom också Evangelisk-lutherska kyrkan in i en ny situation. Man diskuterade olika alternativ för att kunna sköta bägge språkgrupperna på ett jämbördigt sätt innan man sedan definitivt gick in för att bilda ett eget stift för de svenskspråkiga församlingarna.

En intressant iakttagelse då man tänker på vårt stifts tillkomst är den roll som staten spelade. Kyrkomötet satte tummen ner då det blev aktuellt att ta ställning till ett eget finlandssvenskt stift. I stället kom initiativet från politiskt håll och efter några försök ledde det till ett lyckat resultat, även om det skedde med en ytterst knapp majoritet i riksdagen. Men i alla fall gick det igenom. Med dagens situation för ögonen kan man fråga sig hur det över huvud

var möjligt att så skedde. I dag tror jag inte att det vore möjligt.

GUNNAR GRÖNBLOM

Stiftet får sitt säte i Borgå

Medan den politiska kampen om det svenska stiftet pågick gick debattens vågor höga om var stiftssätet skulle placeras. De städer som nämndes i debatten var Nykarleby, Mariehamn, Vasa, Ekenäs, Åbo och Borgå. Man kom dock snart fram till att både Nykarleby och Mariehamn var för små städer för att komma i fråga. Vasa var otänkbar som stiftsstad på grund av att församlingen inte var delad på språklig grund. De städer som kvarstod var följaktligen Åbo, Ekenäs och Borgå. Bakom Åbo stod inte bara regionens präster utan också en del österbottningar. Man framhöll att Åbo befann sig mitt i det svenskspråkiga området med lika långa avstånd till Österbotten och Östra Nyland och dessutom låg staden närmare Åland. Här fanns också Åbo Akademi och Teologiska fakulteten skulle grundas där. För Ekenäs talade det faktum att seminariet var placerat där, staden hade en lämplig kyrka, det fanns en stabil svensk befolkning i regionen, och närheten till Helsingfors var också viktig. För Borgå talade den talrika svenska befolkningen, de rika historiska traditionerna som stiftsstad och den vackra medeltida kyrkan. Undervisningsminister Niilo Liakka uppvaktades av flera deputationer innan han den 3 maj 1923 för regeringen lade fram förslaget att stiftet skulle placeras i Åbo. Frågan bereddes vidare av ett ministerutskott, som uppvaktades av företrädare för Borgå stad. De förklarade att staden var villig att bygga en ny

biskopsgård på stadens bekostnad ifall regeringen stannade för Borgå. Också Ekenäs fanns med i diskussionerna, men regeringen stannade efter omröstning för Borgå, antagligen på grund av stadens generösa erbjudande.

GUSTAV BJÖRKSTRAND

KURIOSA:

• **Borgå stift** är ett unikum i Norden, kanske i hela världen, genom att vara ett biskopsstift som baserar sig på ett bestämt språk.

• **1923 fanns** det 130 prästtjänster i Borgå stift. 2013 är motsvarande tal 335 (om man räknar med de präster som har olika slag av specialtjänster).

• **Det finns** flera sverigefinnar i Sverige än finlandssvenskar i Finland. I Sverige är det finska arbetet integrerat i den övriga verskamheten och man har ingen skild stiftsindelning för sverigefinnarna.

All information i artikeln såväl som utdragen är hämtade ur jubileumsboken *Med sikte på framtiden – Borgå stift 90 år*. Red. Ingvar Dahlbacka, Fontana Media 2013. Biskoparnas epitet är valda av Sixten Ekstrand.

1972 SÅG det ut såhär framför domkapitlet då de anställdas bilar stod parkerade i en prydlig rad.

Två nya stift skulle grundas i Finland, och svenskspråkiga krafter krävde att ett av dem skulle bli svenskspråkigt, men kravet avslogs vid kyrkomötet. Både Svenska folkpartiet och Svenska Finlands folkting beslöt att försöka driva frågan vidare i riksdagen.

1918

Förslaget om ett nytt svenskspråkigt stift förföll på nytt i regeringen.

Åren 1919, 1921 och 1922

Med rösterna 90 mot 86 beslöt riksdagen den 11 december klockan 23 att ett svenskspråkigt stift skulle inrättas.

1922

”Stiftsbyggaren”

Max von Bonsdorff väljs till biskop för stiftet.

Domkapitlet i Borgå stift höll sitt första sammanträde den 1 december.

1923

”Kontaktskaparen”

Georg Olof Rosenqvist blir biskop.

1954

”Lyssnaren”

Karl-Erik Forssell blir biskop.

1961

BISKOP KARL-ERIK Forssell förrättar en gudstjänst i skärgården på 60-talet.

DOMKAPITLET, det före detta gymnasiehuset som det såg ut 1948.

KVINNOR FIRAR andakt i skärgården.

„Brobyggaren”

John Vikström blir biskop.

1970

„Herden”

Erik Vikström blir biskop.

1983

De första kvinnorna prästvigs i Borgå domkyrka.

1988

Domkapitlen blir helt kyrkliga organ. Innan dess var de delvis knutna till staten. Stiftens självständighet blir större än tidigare.

1997

„Visionären”

Gustav Björkstrand blir biskop.

2006

„Lagspelaren”

Björn Vikström blir biskop.

2009

PRESENTATION

En av de första

Det är vinter utanför domkyrkan i Borgå och ordinarie samlas i sakristian för en sista genomgång innan processionen.

Päivikki Ahonen är en av de första kvinnorna i lutherska kyrkan som den 6 mars 1988 vigs till präster.

I boken *Himlen har varit nära* har **Benita Ahonäs** skrivit ner Päivikki Ahonens livsberättelse, på basen av intervjuer och samtal kvinnorna fört tillsammans. Ett digert urval bilder ur Ahonens liv tar med läsaren till en verklighet som antagligen känns främmande för de kvinnor som börjar studera teologi på de finländska universiteterna i dag. Vi får också några inblickar i barndomen och får bland annat ta del av dramatiken kring Ahonens pappas plötsliga bortgång – en av orsakerna att hon överhuvudtaget började studera teologi.

Ahonens nästan 30-åriga tjänstgöring i Johannes församling, med de många förrättningarna, sammankomsterna och grupperna beskrivs och i boken finns också ett urval predikningar som Ahonen hållit under åren. Till de mera överraskande elementen hör beskrivningen av hennes tid som ambitiös teologie studerande, först i Helsingfors men efter examen också vid universitetet i Lund. Dessutom avslöjas att Ahonen har en vice organistexamen och i tiderna setts på orgelläkaren.

Devisen Gud mitt ibland oss och en varm kristen gemenskap har varit kärnan i Päivikki Ahonens verksamhet. *Himlen har varit nära* är en värdefull skildring av hennes liv som präst.

CHRISTA MICKELSSON

I grunden ett sätt att fira livet

EXISTENTIELL MUSIK. I fyrtio år lät professor René Gothóni magnetbanden med hans egna tonårsvisor i glad 60-talspop hållas undanstuvade. Lagom till sin sextioårsdag digitaliserade han dem, gillade flera och bandade in dem på nytt.

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM

För ett par år sedan gav **René Gothóni** ut trubadur-cd:n *Glimtarna är livet* med flera av sina tidiga visor. Nu i höst har han gjort en cd till, den här gången tillsammans med två proffsmusiker.

Det började när han som 14-15 åring tog pianolektioner. För den som kunde spela klassiska pianostycken fanns det plats att uppträda vid olika tillfällen i skolan. Då öppnade sig tanken, varför inte hitta på egna pianostycken: – Då kunde jag spela vad som helst. Det är bara jag som vet om det går rätt.

Samtidigt lärde han sig spela gitarr. En dag när han lärt sig några enkla ackord flöt det plötsligt fram en sång "You have been so good to me".

– Den kom från ingenstans. Det kändes som att bli handledd från ackord till ackord. Låten blev färdig på fem minuter. Att göra kompositionen var en existentiell upplevelse för mig, förklarar Gothóni.

Sången finns med i hans första cd *Glimtarna är livet*.

Att det finns en skapande förmåga slumrande inombords ingår i den livsfilosofi eller verklighetsförklaring som han finslipet hos munkarna på berget Athos, munksamhället i norra Grekland dit han fortfarande återvänder regelbundet varje år i maj.

– All skapande verksamhet återgår till den första skapelsen, när Gud skapade människan till sin avbild.

Den finns i varje människa, det gäller bara att hitta den.

– Du sitter och klinkar på pianot eller tänker på en fras. Kreativiteten kommer av sig själv, den går inte att tvinga

fram. Det är ett mysterium.

Hur den skapande förmågan tar sig uttryck beror på ens bakgrundskunskaper. Som professor i religionsvetenskap går Gothónis kunskapsbank långt över det vanliga. Han startade sin religionsvetarkarriär bland buddhistiska munkar på Sri Lanka, landet som senare drabbades av inbördeskrig. Han flyttade över sitt intresse till munkrepubliken på berget Athos, självstyrt som Åland men fyra gånger mindre till arealen.

Tusenåriga traditioner

När det expanderande islam körde ut större delen av kristenheten i dess dåtida hjärtland hamnade en stor del av klostren på Athos. För en religionsvetare är det rena julklassen att ha obrutna tusenåriga traditioner samlade på ett ställe. De tjugo huvudklostren är stora slott, som som Downton Abbey ungefär, men med ett par tusen munkar inneboende i stället för engelsk överklass.

– Jag har diskuterat med otaliga munkar från olika religioner, vad är frestelse, vad är bön, hur ska man leva sitt liv, säger han. Den människokunskapen använder han för "att dokumentera varandet i lyrisk form" som han formulerar sin sång. Han observerar storstadens livsfilosofier men tar också fasta på omvälvande politiska händelser som tragedin i New York den 11 september. En del av hans sånger är som psaltarpsalmer i Bibeln, dialoger med Gud.

– Ur den lyriken kan man också hämta svar, säger religionsvetaren.

"Jag har diskuterat med otaliga munkar från olika religioner, vad är frestelse, vad är bön, hur ska man leva sitt liv."

I skolan satsade Gothóni på tre saker, sin flickvän, sin musik och spelfilm på småfilm. Åren runt 1980 var han proffsfilmmakare hos Reklam-TV och gjorde *Maakuntakatsaus*, föregångaren till Tians nyheter som fortfarande lever kvar som den smäröliga avslutningen på den kommersiella kanalens nyhetsformat. Det är också film som gjort honom känd för en större finlandssvensk allmänhet, dokumentären *Vägen till Athos* där han är berättaren har visats flera gånger i tv.

Till den samlade visdomen på Athos återvänder han varje år i maj. Med åren har det blivit femtio, sextio besök på klosterhalvön som ingen kvinna fått beträda på tusen år. Inget konstigare än att en vanlig finlandssvensk själv vill bestämma vem som besöker hans sommarställe eller vill ha i sin lägenhet för den delen, noterar Gothóni i förbigående.

Munkliv på Athos

På Athos lever han munkliv enligt klosterreglerna och hjälper sin biktfar eller andliga mentor med vardagssysslor som att skala lök eller diska.

– Allt han säger mig har han lärt sig genom erfarenheten. Det är en helt annan sak än att läsa det i en bok.

Andliga övningar är också fysiska övningar, påpekar han. En pilgrimsvandring – ett av Gothóni forskningsfack – lär människan att se sin litenhet och begränsning.

– Att göra en sång är också en andlig övning, säger Gothóni. En andlig övning innebär en övning i att övervinna frestelser. Det går inte att komma åt kreativiteten i dig själv om du börjar tänka på målgrupper eller fundera på om dina sånger går att sälja på marknaden.

En annan frestelse – inom ortodoxin har de alla namn – vill att du tummar på kvaliteten.

– Du måste övertala din trummis att göra just som du vill, säger han som exempel.

Det är för tacksamhetens skull man göra sitt så bra som möjligt. Tacksamheten mot Gud som lagt ner sin skaparkraft i oss.

– Kan musiken ge en enda människa något så räcker det, säger Gothóni. Givandets glädje är ett värde i sig, att få skapa något som gläder en annan: "Av all möda blir det någon vinning". Glädjen att se att andra tyckte det var roligt att få är en maxim lämplig nu när det börjar lacka mot jul.

ATT GÖRA en sång är en andlig övning, säger René Gothóni.

FOTO: CHANETTE HÄRUS

Ljus i det svartaste av hål

FILM

Gravity

Regi: Alfonso Cuarón

Rymdspektaklet är en av de grabbigare berättartraditionerna, sprängfylld av kallhamrad ingenjörskonst, grunkor och mackapärer samt nördiga upptåg. Men när mexikanen Alfonso Cu-

arón, mannen bakom fullblods dystopin *Children Of Men*, tar sig an det stora okända är resultatet ett smärre underverk.

Inte bara är *Gravity* något av en lovsång till Moder Jord – oändligt vacker sedd på sisådär 6 000 kilometers avstånd. Det är också en film om det som inom ramen för den amerikanska kanonen brukar kallas

för "the human spirit". På svenska: det gäller att aldrig ge upp, det finns alltid nåt att leva för.

Men även om filmen idémässigt är i tyngre laget är de yttre ramarna (sett till genrens konventioner) föredömligt anspråkslösa. De facto talar vi om två astronauter, veteranen George Clooney och nykomlingen Sandra Bullock, som i samband med ett rutinuppdrag – man försöker reparera en kvaddad kommuni-

kationssatellit – överraskas av rymdskrot.

Som en följd av detta slängs Matt Kowalsky (Clooney) och hans kollega ut i tomta intet, med fallande syrenivåer som enda farkost. Hoppet står till en obemannad rysk rymdstation men katastroferna tenderar att följa på varandra.

Här kunde man förstås skriva sida upp och sida ner om det närmast gastkrämmande filmhantverket, om audiovisuella landvinningar

av det slag man inte tidigare beskådat. Men det som gör att Cuaróns film lyfter också känslomässigt är det mänskliga (läs: existentiella) dramat i dess centrum.

Stämningen här växlar mellan djupaste desperation och hoppfullhet, mellan dödsångest och svart humor. Det enda som saknas är stråkarna. Se här en film som i inget skede förlorar tron på sig själv.

KRISTER UGGELDAHL

När vilan bli nödvändig nåd

BOK

Det händer när du vilar

Författare: Tomas Sjödin
Förlag: Libris 2013

Efter romandebuten *Tusen oevda liv finns inom mig* har **Tomas Sjödin** nu återvänt till den genre som han är känd för: den självbiografiska essän.

Det händer när du vilar handlar om sabbaten, om vårt behov av en vilodag och vila över huvudtaget. På typiskt Sjödinskt vis utforskar han ämnet både genom att skriva om sin egen vila och genom samtal med andra – till exempel teologen **Göran Larsson** som är bosatt i Israel och syster **Sofie** som bor i kloster och berättar om sin väg tillbaka från utbrändhet.

Tomas Sjödins stora gåva som författare är att han är tillgänglig. Som stilist är han lagd åt det enkla: språket är tydligt, rytmiskt, han skriver rakt men på något vis nyskapande, han skriver andligt utan att falla tillbaka på klichéer (och det är en svår konst).

I många av sina tidigare böcker har han tacklat svåra personliga bördor som de två sönerns sjukdom och död utan att jag som läsare någonsin får en känsla av att smaska i mig bitar av en privat tragedi. Det handlar, förstås, om att vara en god skribent men också om någonting annat, en förmåga att urskilja vilka delar av den egna berättelsen som är viktiga för läsarens förståelse av budskapet.

Och vilket budskap har Tomas Sjödin den här gången? Han skriver naturligtvis om vårt behov av vila, men jag tror att han ock-

så skriver om vårt behov av att upptäcka vårt eget behov av vila.

Själv kämpar han med samma demoner som vi andra: oron, ledan och rastlösheten. Det är i de här stunderna, då Sjödin vaknar i vargtimmen och får en insikt av något slag, som jag får mest ut av läsningen. När Sjödin skriver om vila skriver han inte om en ändlös söndag som genomlids bäst i någon sorts dvala utan om en vila som är ett måste. En vila som kommer som en nåd när man släpper sitt sista halmstrå och tror att allt är över.

Sjödin är särskilt trovärdig när han skriver om alla sorters brustenhet, om död, lidande och hopplöshet.

”Det enda jag ska försöka göra är att förtrösta. Inte resignera. Där tar jag numera hjälp av det judiska tänkandet med vilan som en trosbekännelse och säger till mig själv att jag är hjälplös men inte övergiven, att jag är maktlös men inte bortglömd.”

Sjödin har fått beteckningen ”andlig författare” och många läser säkert hans böcker som andaktsböcker. Men en god skribent ska inte läsas in i sådana fallor. Visst är han pingstpastor och troende kristen, men han är också en man som förlorat mycket, upptäckt mycket och är väldigt bra på att skriva om det. Sjödin kan läsas av alla.

I slutet av den här boken (jag tror inte att det är hemskt att jag avslöjar det) sjunger ett sällskap *Ja må han leva* vid en liten pojkes grav.

Det är så sällan, tänker jag, som jag läst någon som kan skriva så ömt om döden.

■ SOFIA TORVALDS

TOMAS SJÖDIN är en uppskattad författare och föreläsare också i Finland. FOTO: RICKARD LILJERO ERIKSSON

hoppets stjärna

www.starofhope.fi

Vasa, Korsholm, Malax, Korsnäs,
Närpes, Kaskö och Kristinestad

**Städning, barnpassning, avlastning,
närståendevård, hemvård, matlagning,
kostråd, sällskap, utträtta ärenden,
omsorg, mediciner, sårvård**

Alina
HOIVATIIMI
www.alinahoiivatiimi.fi

Tel. 044 455 6330
Kuskgränden 3
64200 Närpes

Nu kan du få originalet av det Biomagnetiska armbandet

med 2 poler
på 2,500
gauss som
balanserar
kroppens
positiva och
negativa joner
för bättre
hälsa.

Pris
29,50€
inkl. post-
kostnader

Lindrar mot huvud-, rygg-
och muskelvärk. Förbättrar
cirkulationen. Ökar energinivån
och minskar stress och trötthet. Arm-
bandet är av hög kvalitet med
24 K gulddouble.
Använd armbandet dagligen och
upplev de positiva fördelarna.

Sänd in din
beställning till:
Jonny's
Försäljningstjänst
Petalaxvägen 18D,
66240 Petalax

Antal:

Namn:

Adress:

06-347 0608

cjcenter@malax.fi

KRYSSET NOVEMBER

		PROFET Apg 11:28		PÅBUD	HED- OMRÅDE I ENGLAND	SKISS FISK		REG- LERA		FÖR- RÄT- NING	JÄGARE	ENGLISK STJÄRNA UTKYMME	ÖMA 2013
		→											KÖKS- VÄXT
		EN KRIST- TEN FRÅN KORINT 1 Kor 16:18								VIRR- VARR			
		STORBÅT PÅ BRÖLÖP FÄRTYG								PRO- FESSION UTBROT			
						BÖRJAN ÖBEBOOD						TÄRD INSTRU- MENT	
		HEJAN KIL- LEENAS STÄMMAN ÅRLIG		TÄTATA DÖRA- VAKTARE Jer 35:4						KORALL- REV			
STAD Apg 18:24	↓	EN KONST- NÄR 1 Kor 9:13 1 Kor 13:38	AMERIKA	KYLA	SÄGS VID VISS UPP- LEVELSE	GRA- VERAR		KURAGE		LINA KLÄNNER		BAD- STAND I RID DE JANEIRO	TIDE- VARV
				LINCOLN				STAD I ITALIEN			KAT- DJUR		
HUVUD- STAD I TIBET				GRUS- MARK FÄGEL				TIDIGT URDJUR		DRYCKEN SKAP GRUS			
				SEGEL FÄRTIG LAR				GITER		SAMLA IN PENGAR CHEF			POJK- NÄMN
BASTU	OKTOBER GOSSE		CAPONE KORAL		HÄR			SVÄRD SYN- PUNKT			27/8	VÄXT	HAND- LAT
					FLOR				KOMMER ETER LITAN HEK- STÄMMA				
EN KONST- NÄR Apg 25:13 FÄR- NOSTIG					GIFTIG BUSK- VÄXT				BJÖRN BERG PÅ FINSKA		ÖKSA- EN VÄN PUT- REDARET		
VARA SÄST KÄLDT				FINNS NOG I ALLA HUS	GE STRYK REST			KVITRADE KROD			KLUNGA LÅNG- MAT		VAK
		LISA KARLSON JÄ I MOSKVA		ANNO RHODE ISLAND			KENNY EVARET	MINNES- VÄRD VRÄL				ÅSKÅD- NING YTRADE	
KOL- SVART STAD I INDIEN						KIRKANS INRE DEL						CONNRY	
				KASTRULL				FORM					Apg 28:1

Konstruerat av BRITT-MARI ANDFOLK

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 10 december 2013 till: Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. **Märk kuvertet "Novemberkryssset"**. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryssset följer 1917 års översättning. **Lycka till!**

Namn & adress:

E-post:

(Fyll i, så får du aktuell information från Kyrkpressen och Fontana Media.)

LÖSNINGEN

Bland de rätta lösningarna belönades följande garna belönades följande kommer på posten.

Vi gratulerar: **Stig Gustafsson**, Pargas, **Margareta Nordling**, Jakobstad, **Ulla-Britt Savén**, Sibbo.

**VINN
BÖCKER!**

	S	R													
→	T	V	A	→	O	L	I	K	A	→	K	A	R	T	
	F	O	R	T	G	O	T	T	S	K	R	I	V	A	
	R	E	T	L	I	G	A	R	O	E	R	N	A		
	E	L	D	F	A	N	G	D	A	R	K	I	S	M	
	E	Ä	T	I	A	N	S	T	A	R	K	A			
	K	E	N	T	A	R	I	S	T	O	K	R	A	T	
	F	G	H		S	M	Y	R	N	A	I				
	K	A	R	A	V	A	N	R	O	P	E	S			

D-vitamin då det är som bäst.

Prisbelönad!
www.bioteekki.fi

Bioteekki Lyko D plus
Stark, 25 µg D3-vitamin och 5 mg lykopen.

Bioteekki Teho D plus
Stark, 25 µg D3-vitamin.

Bioteekki Teho D droppar
Dryg, 10 µg/droppe D3-vitamin.

Säkra din tillförsel av vitamin!
SUOMEN BIOTEKKI OY
www.bioteekki.fi

Försäljning: Hälsö- och naturkostaffärer, -avdelningar och på apotek.

TUNABERG TUNARO

Hugo och Maria Winbergs stiftelse upprätthåller i Esbo servicehusboende på **Tunaberg** och vårdhemmet **Tunaro** för svenska pensionärer.
Hör dig för om vi har lediga servicebostäder.
Allsång och julbasar på Tunaberg 3.12.2013 Framnäsängen 4, Esbo

Vi behöver dina frivilliginsatser,
kontakta Mona Sandberg, 050-520 2700.

Vi tar också gärna emot gåvor och testamenten,
kontakta Ken Thilman 040-5568 312.

Förtjänsttecken för frivilligt arbete

Pedersöre församling har uppmärksammat trogna frivilliga medarbetare inom söndagsskol- och församlingsfadderverksamheten. De frivilliga tar hand om en betydande del av församlingens undervisning och kontakter till barn och deras familjer.

Kyrkans förtjänsttecken har delats ut till:

50 år. Rut Fagerström

40 år. Elly Appel,

Ulla-Brita Eklund

30 år. Ina Backman,

Greta Englund, Eva Gran-

berg, Catarina Grägg, Carita

Hagnäs, Gun-Britt Löfqvist,

Barbro Stenbacka, Inga-Lill

Sundqvist

20 år. Margita Back, Ani-

ta Bast, Gerd Björklund,

Siv Borgmästare, Inger och

Knut Brännbacka, Åsa Ek-

lund, Annikki Ekman, Ma-

ria Emet, Inga-Lisa Enqvist,

FRIVILLIGA MEDARBETARNA samlade till utdelning och festkaffe 21.10. På bilden saknas några som inte kunde närvara på festen.

Leni Fors, Torvald Hjulfors, Monica Holmgård, Margareta och Kaj Högdahl, Britta Höglund, Ritva Kulla, Lillian Levlin, Yvonne Löf, Ann-Sofie Melin, Alf Mård, Doris Nylund, Erik Snellman, Stefan Snellman, Ulla Storbjörk,

Karola Timrén, Ann-Catrin Österholm
Lektor Gun-Maj Näse fick Kyrkostyrelsens utmärkelse för förtjänstfullt arbete bland barn och ungdom.

LENA SANDBERG

www.engedi.fi

Torr, känslig och irriterad hud? Överraska dina händer och resten av din hud med den populära och mjukgörande avokadokrämen!

Pris endast 7,50€/st

Direkt import och försäljning av dödahavsprodukter. Snabb leverans! Ring redan idag!

- Tabita products Ab -
06-3209110 | tabita@engedi.fi | sedan 1992

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

MARKNAD

UTHYRES

Etta 23 m² i Åbo fr.o.m.1.12.13. Stålarmsg 1 tel 0400-646398

Öppen tvåa 47 m² i gott skick i centrala Helsingfors. Hyra: 950 €/mån+vatten, el. Ledig fr.o.m 1.12. eventuellt tidigare. Tel 040 7798501

Fin etta 34 m² med alkov,glas. balkong, öppet kök i 4. vån. i östra centrum med metron nära. Byggt -00, 720 euro Tel. 050-5542161

Uthyres 1,5 (48kvm) i Stockholm (Hammarby sjöstad. Hyra: 8 500 SEK/mån fr.o.m. feb 2014-feb 2015. För mer info & intresseanmälan 48kvmstjostaden@gmail.com

UNIK ETTA i gott skick med äppelträn och egen gårdsplan. Uppbysvängen 5, Helsingfors. Hyra 660€. Tfn 0443858240.

Välkommen till Uffes i Purmo!

Till fest & vardag

- » smakliga luncher varje vardag 11-13
- » à la carte restaurang för 100 personer
- » catering, allt från större fester till hemmamiddagar
- » smörgåstårter
- » söta tårter
- » café & kiosk
- » lösglass
- » goda pizzor
- » grillmat

Uffes
MAT & CAFE

Vi har öppet 7 dagar i veckan
tfn 727 2255
Purmovägen 471, Purmo
www.uffes.fi

INKAST PATRIK WINGREN

Att lämna allt

JAG HAR den senaste tiden funderat över allt det vi bär med oss. Livet är förrådiskt eftersom de största förändringarna sker över en lång tid. Vi blir inte plötsligt gamla, fårade och stela i lederna, det sker gradvis.

I valda skeden tar vi ögonblicksbilder, konstaterar förändring, bara för att sedan genast långsamt röra oss bort från detta fasta.

På samma sätt vänjer vi oss med det yttre i våra liv. Det som egentligen ligger bortom, men som lite i taget blir en del av oss själva. Vi blir flerbarnsföräldrar, vi blir flerbilsfamiljer, vi blir fastighetsägare. Många av oss finner sig vara de mest erfarna på sina arbetsplatser och ser detta som något stabilt i tider när ingenting längre kan tas för givet.

Så blir vi den tillvaro vi skapat. Trygghet är viktig, men den kan egentligen inte vila på så lös sand. Ofta är det precis i de delar av livet som vi upplever som fasta, säkra, som släggan träffar. Det vet alla som friställs på grund av marknads-konjunktur. Det vet också de som väntat på pensionering och drabbas av allvarlig sjukdom i samma ögonblick som tiden öppnats upp.

Hur bygger man då sitt hus på berget när man har sand upp till knäna? Inte det minsta dekorativt, det är helt klart. Stag och fästen måste djupt ner. Var vi driver ner dem beror på var vi hittar fast grund. En sak är i alla fall sä-

ker: materiell framgång rotar oss ingenstans. Ändå går mycket av vår vardag ut på jagande efter sådan vind.

Det är lätt att läsa bibeln, konstatera att de rika stöter på problem i evangelierna, och placera sig själv utanför. Det är ändå en karikerad sanning. Rikedom är, i sin avskalade form, det vi håller fast vid. Det som vi ser som någonting vi förtjänat. De lador vi fyller som om sju magra år alltid stod för dörren.

Att som kamelen tvingas pressa sig genom nålsögar är något de flesta av oss inte behöver fundera särskilt mycket över. Pengar har ett funktionellt värde, att samla skatter på hög är få förunnat. Därför tror jag att det är lätt att missa grundtanken.

Poängen är att vara beredd att lämna nätet på stranden. Att kunna ge upp det som är dyrt. Att våga födas på nytt.

Patrik Wingren är en samhällspolitiskt aktiv musiker från Jakobstad.

SYNDEN KRYPHÅL I LAGEN

Omvändelse är enda vägen ut

Synd är brott mot Guds lag. Liksom ormen i paradiset frestade Adam och Eva att ifrågasätta Guds bud, blir vi frestade att ifrågasätta Guds lag idag. Det är bara Gud som är god och därför bara han som kan definiera vad som är gott och vad som är ont, det vill säga synd. Bibeln är full av syndakataloger för att vi människor är så snara att

försöka hitta kryphål i lagen. Det finns inte ett enda kryphål. Men det finns en väg ut som heter omvändelse och tro på Jesu ställföreträdande död där han bar all vår skuld på korset.

MIKAEL EKLÖF
Jakobstad

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion

Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Obs! Insändarnas längd är högst 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Var finns vännerna?

På Facebook, Twitter, YouTube och såklart på adressen www.sfv.fi. Du kan också ringa oss: 09-6844 570

Opolitiska Svenska folkskolans vänner har i 130 år jobbat för bildning på svenska i Finland. Stipendie- och bidragsansökningstid: februari

Bli medlem i SFV:s understödsförening! Årsavgift endast 10 euro. SFV tar emot donationer och testamenten och ger gratis sakkunnig hjälp.

VÄLKOMMEN ALLA! BOKFÖRSÄLJNING PÅ STIFTS DAGARNA!

Ingvar Dahlbacka red.
Med sikte på framtiden
– Borgå stift 90 år
Åtta artiklar om vårt stifts historia och framtid. Läs om allt från gudstjänstliv till de sju biskoparna och massmedial turbulens. Artiklar av Gustav Björkstrand, Sixten Ekstrand, Gunnar Grönblom, Stig Kankkonen, Birgitta Sarelin, Björn Vikström, Erik Vikström och John Vikström.

24⁹⁰

VAR? NÄR?

Borgå 15–17.11

UTSTÄLLARTORG

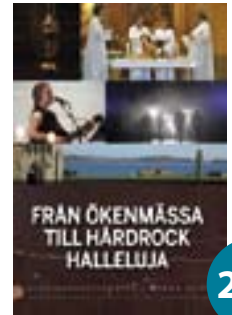
Du hittar Fontana Medias böcker på utställartorget i svenska församlingshemmet (i samma lokal som Café Malawi), Runebergsgatan 24.

ÖPPETHÅLLNING

Fredag kl. 16–21
Lördag kl. 8–21
Söndag kl. 8–11.30

Bokförsäljningen är öppen för alla intresserade!

LÄS MER om Stiftsdagarna på <http://www.borgastift.fi/stiftsdagar>

22⁹⁰

Fredrik Portin red.
Från ökenmässan till hårdrock halleluja
Specialgudstjänster i Borgå stift

19⁹⁰

Årsbok för Borgå stift – Dela

27⁹⁰

Ann-Sofie Eriksson
Fias söta hemligheter
Så lyckas du som hemmagagare!

24⁹⁰

Patrik Hagman & Liisa Mendelin red.
En liten skillnad

27⁹⁰

Tomas Sjödin
Det händer när du vilar

22⁹⁰

Yvonne Hoffman
Fänge hos tsaren

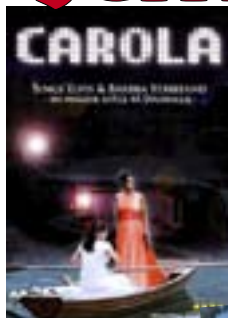

17⁹⁰

Monica Vikström-Jokela & Johanna Sjöström
Bärtil och glassbilen

Fontana Media www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi • Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

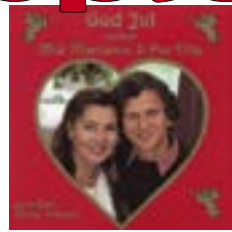
Julkappstips från hardy.fi

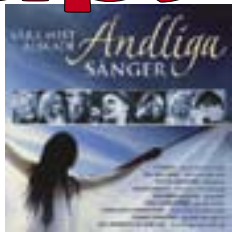
Carola Live at Dalhalla

Hans Martin Vägen hem

Mia Marianne & Per Filip God jul önskar...

Våra mest älskade andliga sånger

Våra mest älskade psalmer

Sånger för livet 7 Live i Globen

Lasse Stefanz Trouble boys

Tommys Nánting

Andliga sånger & psalmer

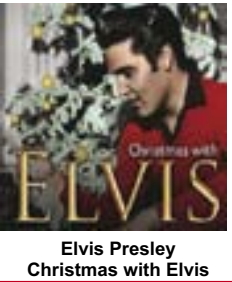
Hans Martin & Tommys Högtidsstund

Vikingarna Julens sånger

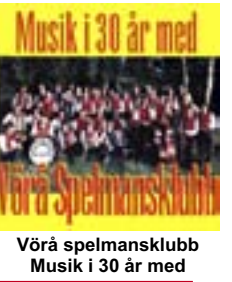
Carola I denna natt blir världen ny

Elvis Presley Christmas with Elvis

Håkan Streng Med dej i mina armar...

Våra Spelmansklubb Musik i 30 år med

Se vårt stora utbud av finlandssvenska cd-skivor på hardy.fi

Vår stora julkatalog med CD-skivor och DVD-filmer (24 sid) medföljer alla beställningar.

Enkelt att beställa med denna kupong! Kryssa för skivor du vill beställa:

- Carola - Live at Dalhalla.....DVD 15 €
- Hans Martin - Vägen hem.....CD 19 €
- Mia Marianne & Per Filip - God jul önskar.....CD 19 €
- Våra mest älskade andliga sånger.....CD 13 €
- Våra mest älskade psalmer.....CD 13 €
- Sånger för livet 7.....CD 9 €
- Lasse Stefanz - Trouble boys.....CD 17 €
- Tommys - Nánting.....CD 17 €
- Andliga sånger & psalmer.....CD 13 €
- Hans Martin & Tommys - Högtidsstund.....CD 9 €
- Vikingarna - Julens sånger.....CD 7 €
- Carola - I denna natt blir världen ny.....CD 9 €
- Elvis Presley - Christmas with Elvis.....CD 9 €
- Håkan Streng - Med dej i mina armar - igen 2013.....CD 19 €
- Våra Spelmansklubb - Musik i 30 år med.....2 CD 20 €

Fraktavgift 5 €/order
Faktureringsavgift + 2€/order

Porto

Hardys Market

PB 95
65101 VASA

Beställ nu!

Ring / sms:a

044-0656470

eller via e-post

info@hardy.fi

eller via vår nätbutik

hardy.fi

Namn _____

Adress _____

Postnummer/Ort _____ Tel _____

Underskrift/Datum _____ / _____ 2013